

VELIKO ČRNSKO UPANJE

Neverjetna zgodba o prvem temnopoltem svetovnem prvaku v boksu

Borut Marter
2022

OSEBE

JACK JOHNSON

TOMMY BURNS

HUGH MCINTOSH – Tommyjev menedžer

JIM JEFFRIES

JACK LONDON

TEX RICKARD – menedžer Jima Jeffriesa

GEORGE – Jackov temnopolti prijatelj

BELLE – Jackovo dekle

LUCILLE – Jackova žena

VEDEŽEVALKA, PRODAJALKA ČASOPISOV, BREZDOMKA – vse igra ista oseba

POLICIST

NATAKAR

MALA DEKLICA

JIM CORBETT, SODNIK, TOŽILEC, ODVETNIK – *le glasovi iz ozadja*

PRELUDIJ

Temačna soba, osvetljena le z nekaj svečami. Na omarah in policah so srhljive maske in nenavadni simboli. Za okroglo mizo sredi sobe sedi vedeževalka in se sklanja nad stekleno kroglo. V sobo vstopi Jack, oblečen je kot pristaniški delavec.

JACK: Dober dan! Jack sem in v pristanišču delam. Prišel sem k vam, ker mi je prijatelj ...

VEDEŽEVALKA (*resno*): Sedite, prosim. *Mu z roko pokaže na stol pri mizi.*

JACK: Mi je prijatelj rekel, da ste mu celo življenje ...

VEDEŽEVALKA: Vzemite en kamen, prosim. *Jack malo pogleda naokoli in nato zagradi za stekleno kroglo. NEEEEEEEE TO!!! Vzemite en kamen, prosim. Pokaže na kupček malih pisanih kamenčkov ob robu mize.*

JACK: Aha ... pardon. Kar tega vzamem. Lep rdeč je.

VEDEŽEVALKA: Dajte mi ga. *Jack ji ga izroči.*

JACK: Je kamen v ceni ali je treba zanj doplačati? Mi je prijatelj rekel ...

Vedeževalka stisne kamen v pest, zapre oči in zakriči tako na glas, da se Jack ustraši. Vedeževalka nadaljuje v nizkem donečem tonu.

VEDEŽEVALKA: Ne delate v pristanišču. Boksar ste.

JACK: V rit me brcni, kako pa to veste? Sem se res potrudil, da se ne bi videlo.

VEDEŽEVALKA: Utihnite že enkrat!

JACK: Zmenjeno.

VEDEŽEVALKA: Šššššššš ... *Nastane tišina, vedeževalka zapre oči in pade v trans. Začne govoriti z globokim glasom. Tvoje ime se začne s črko J ... James ... ne, Jack. Doma si pa iz Teksasa.*

JACK: Jebemtiš, od kod pa to ...

VEDEŽEVALKA: Ššššššššš ... *Boks te bo povzdignil med zvezde in ti potem vzal vse, kar boš imel ... denar, svobodo, ljubezen ... Kratka pavza.*

JACK: Porkaduš, vi pa znate motivirati človeka.

VEDEŽEVALKA: Postal boš svetovni prvak in prepotoval boš ves svet ... družil se boš z ruskim carjem in predsedniki vseh velikih držav. Vsi bodo poznali tvoje ime.

JACK: Lepo vas prosim, ne govorite ...

VEDEŽEVALKA: Ženske bodo tvoja Ahilova tetiva. Veliko jih bo v tvojem življenju ... črne, bele, male, velike ... imel jih boš več, kot se ... spodobi.

JACK: Aha, koliko se jih pa spodobi imeti? Dve, tri? *Se zasmеji.*

VEDEŽEVALKA: Ššš ... častilu te bodo kot Cezarja, vabili te bodo v najvišjo družbo in vsi ti bodo hoteli seči v roko, a tu, doma, boš za ljudi vedno ostal le ...

JACK: Črnuh?

VEDEŽEVALKA: Ja.

JACK (*se zamisli in nato reče*): Črn sem, tega mi nikoli ne pustijo pozabiti. Da, črn sem ... poskrbel bom, da tudi oni tega nikoli ne pozabijo.

Luči se ugasnejo.

PRVO DEJANJE

Oder je povsem v temi. Jack stoji na sredini in je osvetljen z žarometom.

JACK: Nisem bil še najboljši bokсар na svetu tistega dne, ko sem sedel pri tisti coprnici, ki mi je pred očmi razgrnila celo moje življenje. No, vsaj uradno še nisem bil svetovni prvak. Veste, če si temnopolt, tako kot jaz (*na kratko obmolkne in se zagleda v hrbtno stran svoje roke*) ... potem so človeku odmerjene zelo redke priložnosti v življenju, no, redke so priložnosti, da človek doseže kaj več, nekaj, kar bi ga povzdignilo iz sivega povprečja ... sivo povprečje pa, za nas, temnopolte, pomeni trdo delo in revščino.

Zasliši se senzacionalističen glas ulične prodajalke časopisov. Žaromet jo osvetli. V rokah ima cel šop časopisov in vpije na ves glas.

PRODAJALKA ČASOPISOV: Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!! Novica dneva!! Jack Johnson izziva svetovnega prvaka v boksu, Tommya Burnsa, na dvoboj za krono v težki kategoriji. Tommy Burns pravi, da se bo spopadel s strahopetnim črnuhom le za 30.000 dolarjev in niti za dolar manj. Preberite vse o tem v današnjem Philadelphia Evening Telegraphu!!!

JACK: V boksu sem do leta 1907 dosegel uspehe, ki so me nedvomno postavili v položaj, da bi lahko izzval takratnega svetovnega prvaka Tommya Burnsa. Dve leti sem se mučil in se boril prav z vsakim potencialnim kandidatom, ki je stal med mano in Burnsom. Tako rekoč zorati sem si moral pot do Burnsa. Ponujal sem mu vsemogoče, da bi končno pristal na dvoboj, toda on se je izmikal na sto in en način. To je videl tudi angleški kralj Edvard VII., ki je dejal, da se mu gnusi Burnsova taktika zavlačevanja, in ga je ozmerjal z »jenkijskim bleferjem«. Glavni problem seveda ni bil denar, temveč barva moje kože. Burnsa sem podil okoli celega sveta, preden mi ga je uspelo ujeti. Šele v Avstraliji sem ga lahko končno zrinil v kot. Pogajanja o dvoboju pa so bila zamotana kot robide in so šla nekako takole ...

Ugasnejo se luči. Ko se zopet prižgejo, se prikaže velika pisarna z bogato okrašeno pisalno mizo, za njo na steni visijo ravno tako okrašeni okvirji s podobami menedžerja Hughja ter različnimi belimi bokсарji. Za pisalno mizo sedi Hugh, poleg njega pa stoji Tommy in nervozno hodi sem ter tja. Na drugi strani mize sedi Jack.

HUGH: Počasi fanta, počasi. Samo brez razburjanja, prosim. Vse se bomo zmenili. To je priložnost, ki jo ne smemo zamuditi. Kar predstavljajta si, prvi dvoboj za svetovnega prvaka med belcem in črnuhom ... no, pardon, zamorcem ... (*pogleda Jacka, a ta ne reče nič*) Fantom iz Afrike?

JACK (*stoično*): Jaz nisem bil še nikoli v Afriki.

HUGH: No, saj se razumemo.

JACK: Nisem prepričan.

TOMMY: Kaj je zdaj vse to nakladanje o Afriki? 35.000 dolarjev in niti penija manj nočem, da se razumemo.

JACK: V časopisu je pisalo, da jih hočeš 30.000. Pisalo je tudi, da praviš, da sem posrane, ki nima jajc za dvoboj s tabo ...

TOMMY: Hja, če je v časopisu tako pisalo, bo že držalo! No, ne glede tridesetih jurjev.

JACK: Kakšen posrane sem, boš že videl v ringu ... mali.

TOMMY: Kaaaaj?! Komu ti praviš mali?! Neandertalec afriški!

JACK: Saj nisem jaz kriv, da imaš komaj 5 čevljev in pol (*meter in sedemdeset – po želji*). Na svojo ljubo mater se jezi. Kdo je večji posrane, pa tako že vrabci čivkajo. Že dve leti kot vagabund hodim za tabo po svetu, pa še vedno bežiš pred mano.

TOMMY: Kaaaj!! Jaz da bežim?! Vsi zamorci ste eni sami posrani nakladači ...

JACK: Burns. V časopisih te opisujejo kot džentelmena, zato pazim kaj govoriš. Če se misliš še naprej takole obnašati, te bom namlatil kar tule.

TOMMY: KAJ ME BOŠ?!

Tommy se razburi in seže v suknjo, kot da bi želel povleči pištolo. Jack stopi proti njemu, Tommy pa zagrabi stol in ga hoče vreči v Jacka, a mu ga v zadnjem trenutku iz rok izpuli Hugh. Tommy nato zagrabi črnilnik z mize, a preden mu ga uspe vreči, ga Hugh zagrabi za roko.

JACK: Kar pusti ga. Saj je krotek kot ovca. *Pokaže s prstom na Tommyja.* Tole si bom pa zapomnil za takrat, ko se vidiva v ringu.

HUGH: NEHAJTA!!! Porkaduš. Prišparajta to za dvoboj. Za to, da se tule v pisarni stepeta, vama nobeden ne bo dal niti centa.

Tommy se pomiri.

TOMMY: Kot sem rekel. Za manj kot 35.000 dolarjev si ne bom mazal rok s temle ... črnuhom.

HUGH: Ja, Tommy, saj to je že vse zmenjeno. Veš, da dobiš.

TOMMY: V kešu hočem. Da mi ne boš spet tistih čekov nosil. Zadnjič ga je Marta skoraj preč vrgla, ko je ležal doma na mizi. Sem moral vse kante prebrskati, da sem ga našel. Kaj pa ta babnica ve, zakaj se uporabljajo čeki.

HUGH: V kešu, ja. V zlatih palicah, če hočeš. Marto pa v šolo pošlji, da se vsaj brati nauči.

TOMMY: Ah, da mi bo potem še pamet solila. Babnica ima doma za bit. Manj s svojo butico misli, boljš je zanjo. In zame. (*se na glas zasmeji*)

JACK: Če dobi Tommy 35.000, jih hočem jaz tudi.

Hugh in Tommy se spogledata in nato po kratkem premoru planeta v smeh.

HUGH: Jebemtiš, da nisi tudi ti slučajno v kako šolo hodil? Petintrideset jurjev bi hotel? Da na rit padeš. A si slišal ta vic, Tommy? Tale štos je pa za zapisat. Pet tisoč jih dobiš in niti dolarja več. Vzemi ali pa pusti!

JACK: To je kraja pri belem dnevu!

HUGH: 5000 ... vzemi ali pusti. Točno pet minut imaš, da se odločiš.

TOMMY: Dve minuti!

Jack se zamisli in nekaj časa ne reče nič.

TOMMY: Minuta in pol ... minuta in petnajst ... minuta in ...

JACK: Dobro. Pet tisoč bo v redu.

HUGH: Odlično. Potem smo zmenjeni, fanta. Tebi 35 in tebi 5. Fer je fer. Ko se mlatiš s tistimi tvojimi zamorskimi prijatelji, ja, še 50 dolarjev ne dobiš.

JACK: Kaj pa, če zmagam? Koliko dobim pa takrat?

TOMMY: Zmagaš! Saj ta je čisto nor.

HUGH: Pet tisoč dobiš. Če zmagáš ali pa zgubiš.

Jack gleda mrko predse in ne reče nič.

HUGH: Smo zmenjeni?

TOMMY: Kar počasi, Hugh. Kdo bo pa sodnik? Temle avstralskim kmetavzarjem jaz čisto nič ne zaupam. Kar poglej, kako se navdušujejo nad temle črnuhom. Mi bodo še kakega podmazanega nastavili.

HUGH: Ah, nehaj, Tommy. Saj veš, da so vsi na tvoji strani. Kdo pa hoče zamorca za prvaka?

JACK: Jaz!

TOMMY: Johna Suttona hočem. Ta je edini, ki zna soditi tako, kot gre. Drugi so sami šalabajzerji.

JACK: A to je tisti, s katerim hodiš zvečer po lokalih?

TOMMY: Kakšnih lokalih? Kaj spet bluziš. Johna hočem pa pika. Ali jaz določim sodnika ali pa vse odpade!!

HUGH: Bom probal zrihtati. Samo mislim, da imajo Avstralci svojo atletsko komisijo in da oni izbirajo sodnike, ampak sigurno se bo dalo kaj zmeniti. Kdo pa še zna reči ne eni debeli kuverti?

JACK: A tako? A za rezultat se boste tudi že zmenili?

HUGH: Jack. Brez skrbi. To bo najbolj fer dvoboj v zgodovini boksa. Saj veš, da sem mož beseda.

Jack se zamisli in ne reče nič.

TOMMY: Kaj zdaj spet glumiš? Saj sem točno vedel, da si en posrane. Evo, zdaj se bo pa zaradi sodnika premislil.

HUGH: John je prvovrsten sodnik, Jack. Ima že 20 let prakse.

Jack še vedno molči. Po krajšem premoru se naglo obrne proti Tommyju in glasno reče:

JACK: Preden se dokončno zmenimo za tale dvoboj, bi rad vedel, ali sta ti in Hugh dobra prijatelja?

TOMMY: Sva prijatelja ... dobra prijatelja.

JACK (*se obrne k Hughu*): Je to res? Sta ti in Burns res dobra prijatelja? Imata zaupanje drug v drugega??

HUGH: Odlična prijatelja sva. Ni boljših.

JACK: Če sta si s Tommyem tako dobra, potem moraš biti pa ti sodnik!!!

Hugh zajema sapo in hoče protestirati, a ga Jack prekine.

JACK: Jaz se bom moral boriti in mislim, da imam pravico soodločati o tem, kdo bo sodnik. Se strinjaš z mojim predlogom, Tommy?

TOMMY: Se!

JACK: Hugh, se strinjaš?

HUGH: Samo jaz, za božjo voljo, ja še nikoli nisem bil sodnik. Pojma nimam, kako se to počne.

JACK: Se boš že znašel. Potem smo zmenjeni! Lep dan vama želim, gospoda.

Luči se ugasnejo, žaromet osvetli prodajalko časopisov.

PRODAJALKA ČASOPISOV: Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!! Novica dneva!! Tommy Burns in Jack Johnson se bosta pomerila za naslov svetovnega prvaka 26. decembra v Sydneyju! Sodnik bo prvič v zgodovini boksa menedžer enega od boksarjev. Vse o tem si lahko preberete v novem Philadelphia Evening Telegraphu!!

Oder je še vedno v temi, žaromet osvetli Jacka.

JACK: To je bil prvi dvoboj za naslov prvaka zunaj Amerike. Še nikoli se ni za ogled boksarskega dvoboja zbralo toliko ljudi, kar 25.000 jih je prišlo. Že dan prej jih je prišlo na tisoče, ki so potrpežljivo stali v vrsti, da bi lahko dobili vstopnice. Ko so časopisi objavili, da bo Tommyjev menedžer sodnik dvoboja, se je razmerje na stavnicaš še bolj nagnilo Tommyju v prid. Razmerje stav je bilo sedaj že sedem proti štiri. Jaz pa sem se odločil, da jih Tommyju pošteno naložim ... za vseh njegovih 35.000 dolarjev. Napočil je dan dvoboja, bil je lep sončen dan ...

Vse luči se ugasnejo. Ko se zopet prižgejo, je na sredi odra boksarski ring. V ozadju se sliši vznurjeno množico gledalcev. Iz zvočnikov se zasliši glas napovedovalca.

DVOBOJ

NAPOVEDOVALEC: Dragi gledalci, drage gledalke, dobrodošli na stadionu Sydney v čudovitem zalivu Rushcutters. Samo še nekaj trenutkov nas loči od dvoboja za naslov svetovnega prvaka v težki kategoriji. Za naslov se bosta pomerila Tommy Burns iz Kanade in Jack Johnson iz Združenih držav Amerike. Tommy Burns je visok 170 centimetrov, tehta 79 kilogramov in je ubranil naslov prvaka že enajstkrat. Njegov izzivalec pa je Jack Johnson, ki meri 188 centimetrov, tehta 85 kilogramov in ima že več kot 50 zmag. Današnji dvoboj, ki je omejen na 20 rund, bo sodil Hugh »Huge deal« McIntosh.

Tommy in Jack stojita sredi ringa, med njima je Hugh, ki ju prime za rokavice.

HUGH: Dobro fanta, evo, napočil je čas. Hočem čisto borbo, brez udarcev pod pas, v hrbet ali na tilnik. Če rečem »narazen« ali »stop«, bosta prekinila dvoboj in poslušala moja navodila. Se razumemo?! Dobro.

Hugh in Jack stopita narazen v borbeni položaj. Zasliši se udarec zvonca in Hugh zamahne z roko med obema borcema za pričetek dvoboja. Tommy sprva previdno poskakuje okoli Jacka, nato pa se silovito zažene vanj in ga skuša udariti. Jack se spretno umakne, ga udari in objame.

JACK: Kaj je Tommy? Kdo je strahopetec? A jaz?

Jack odrine Tommyja in ga nekajkrat silovito udari, preden ga zopet objame v klinč. Dvoboj se nadaljuje.

JACK: Da boš že pokazal črnuhu, si rekel. No, da te vidimo. Tukaj sem. Pokaži mi.

Tommy ga poskuša udariti, a Jack se umakne in ga objame.

JACK: A to je vse, kar imaš Tommy? To pa ni vredno 35.000 dolarjev. To še za desetaka ni.

Tommy ga grdo pogleda in se srborito zažene v Jacka.

TOMMY: Tule imaš črnuh. Še tistih pet tisoč si ne zaslužiš. Tommy udriha po Jacku, a po toči udarcev Jack spusti roke ob bok in se nasmehne tako na široko, da se zasvetijo vsi njegovi v zlato oblečeni zobje.

JACK: Hahaha ... a to je vse, Tommy?! Še moja žena me bolj mahne, ko se razkuri. Daj no, Tommy, malo se potruji, saj naju kamere snemajo. Hahahaha ...

Dvoboj se še nekaj časa nadaljuje, nato pa zazvoni zvonec, ki označi konec prve runde. Hugh stopi med njiju in pošlje vsakega borca v svoj kot.

Jack in Tommy iz svojih kotov zopet stopita v sredino ringa. Ponovno zazvoni zvonec za začetek runde.

HUGH: Gremo, gospoda! Borba! Hugh zamahne z roko med obema borcema in dvoboj se začne.

Tommy se zopet z vso silo zažene v Jacka, a ta se tako kot poprej spretno izmika udarcem in tu in tam udari Tommyja. Ta ples poteka nekaj časa.

JACK (*v trenutku, ko sta borca v klinču, se z glavo obrne stran poročevalcem, ki sedijo ob ringu*): Kar napišite fantje, da bo veliki Tommy Burns padel v štirinajsti rundi. Par rund mu moram še dati, da ne boste danes zastonj hodili sem. (*Se zasmеji na ves glas.*)

TOMMY: Kaj bom!? V kateri rundi, prokleti nakladač? (*Se z vso vnemo zažene v Jacka.*)

JACK: Pazi, Tommy, da si ne boš kaj naredil. S temle mahanjem naokoli si boš še roko spahnil. (*Širok nasmeh.*) No daj, zadani me, saj sem tukaj. (*Spusti roke ob bok in se z glavo nagne nekoliko naprej. Tommy sprva ne ve, kaj bi, nato pa se zažene v Jacka in ga poskuša udariti. Jack se umakne v stran in Tommyja nekajkrat silovito udari, nato pa ga spet ujame v klinč in se široko nasmehne.*) Bo treba še malo žgancev pojesti, Tommy. (*Jack se zopet ozre k novinarjem ob ringu.*) Fantje, nisem več čisto siguren, da bo zdržal do štirinajste runde ... se bom potrudil.

Boj poteka še nekaj časa, nakar se zasliši zvonec za konec runde. Med njiju skoči Hugh s tako silo, da se skoraj zvrne na tla. Borca odideta vsak v svoj kot.

Luči se le za trenutek ugasnejo in nato ponovno prižgejo.

NAPOVEDOVALEC: Dragi dame in gospodje, napočila je štirinajsta runda od planiranih dvajsetih. Še vedno ne vemo, kdo bo naslednji svetovni prvak v težki kategoriji.

HUGH: Gremo, fanta! Čas je!

Jack in Tommy stopita v sredo ringa.

JACK: To je zadnja runda, Tommy. Še malo pa te odrešim tvojih muk. Pomahaj ženi v slovo, kajti doma je danes zvečer ne bo več grel svetovni prvak. *Širok nasmeh.*

TOMMY: Ah, utihni!

Zasliši se zvonec za začetek runde.

HUGH: Borba! *Zamahne z roko za začetek boja.*

Borca zopet začneta poplesavati drug okoli drugega.

JACK: Kaj je, Tommy ? Si pripravljen ? Samo še malo pa bo. Obljubim, da ne bo preveč bolelo.

Tommy se s še večjo vnemo zažene v Jacka. Jack ga zopet objame v klinč in se obrne proti novinarjem.

JACK: Fantje, pozor! Zdaj pa ne glejte v svoje papirje, zdaj bo šlo hitro ... da mi ne boste potem rekli, da vas nisem opozoril. No, da vidimo, ali lahko črnuh res namaha belega gospoda.

Jack se zapodi v Tommyja in ga nekajkrat pošteno udari. Tommy se malce opoteče, a se obdrži na nogah. Jack ga ponovno napade. Ob ringu se pojavi policist, ki zaskrbljeno opazuje dogajanje.

JACK: Lahko noč, Tommy.

Jack še enkrat spretno napade Tommya. Levi direkt, aperkat ...Tommy se komaj še drži na nogah in v tem trenutku v ring skoči policist.

**POLICIST: STOP, STOP ... KONEC JE !!! UGASNITE KAMERE!!! KONEC JE!!!!
UGASNITE KAMERE, ZA BOŽJO VOLJO!!!**

Tommy se od zadnjega udarca malo opoteče in videti je, da bo ravnokar padel na tla, ko se kar naenkrat ugasnejo vse luči in nastane popolna tišina.

En žaromet osvetli Jacka.

JACK: Dvoboj so prekinili. Televizijske kamere niso smele posneti nokavta. Zmagovalec namreč ni imel prave barve kože.

Dosegel sem svojo življenjsko ambicijo. Malemu temnopoltemu dečku iz Galvestona v Teksasu je uspelo premagati svetovnega prvaka v boks in prvič v zgodovini je temnopoltemu športniku uspelo doseči eno največjih lovorik na področju športa. Lovoriko, za katero so se beli fantje že mnogokrat potegovali in ki so jo tako zelo cenili, da je niso želeli deliti z nikomer drugim.

Bil sem seveda zelo vesel, da sem osvojil naslov, toda to sem obdržal zase. Nisem se naslajal nad tem, da je padel beli nasprotnik. Moje veselje se je omejilo na to, da je en borec premagal drugega in da sem bil zmagovalec jaz. Zame to ni bil rasni triumf, a drugi tega žal niso razumeli enako in takoj po dvoboju se je dvignilo veliko prahu okoli tega, da je črnuh premagal belca.

Že zelo kmalu so zahteve za vrnitev belega šampiona postajale vse glasnejše in vsi so vneto iskali nekoga, ki bi ga poslali v ring zoper mene. Jim Jeffries, ki je bil nekoč prvak, je bil eden največjih in najsurovejših borcev, kar jih je imela Amerika. Bil je neporažen in je nekaj let pred mojim triumfom prostovoljno predal svoj šampionski naslov.

Mnogi so zato verjeli, da je Jim še vedno prvak in edini, ki me bo gotovo premagal. On pa o dvoboju ni hotel slišati nič in je užival življenje upokojenega boksarja na svoji farmi.

Iskanje »velikega belega upa«, ki naj bi me premagal, se je začelo!

Luči se ugasnejo.

Žaromet osvetli prodajalko časopisov.

**PRODAJALKA ČASOPISOV (na ves glas): Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!!
»Dvoboj?! Saj ni bilo nobenega dvoboja! Jeffries se mora vrniti iz svoje kmetije in izbrisati Johnsonu nasmeh iz ust,« piše Jack London v novem Philadelphia Evening Telegraphu!!! Preberite več o tem za samo pet centov!!! Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!**

Vse luči se ugasnejo.

DRUGO DEJANJE

Uglajen bar visoke družbe. V sredini je velik šank z vsemogočo pijačo na policah. Za pultom stoji natakar v smokingu, ki ravno polira kozarce, ki so že čisti. V desnem kotu je majhen separe. Za šankom sedi Tex in počasi sreba svoj viski. Vstopi Tommy.

TEX: Pogledaj ga! Jim! Tommy Burns, »Mali velikan«, svetovni prvak v težki kategoriji!

TOMMY: Ah, nehaj, Tex.

TEX: Kaj je pa tebe sem prignalo?!

TOMMY: Žeja. Pa tebe?

TEX: Pa saj veš, jaz sem že del inventarja. Jacka čakam, da nekaj spijeva in kako rečeva.

TOMMY: Katerega Jacka?

TEX: Londona. Tistega ...

TOMMY: Pisuna?

TEX: Ja, tega. Je velik boksarski fen, da veš. Sigurno te bo vesel. Včasih se malo dobiva in kako rečeva.

TOMMY: Nič kaj preveč se mi ni dopadlo, kar je pisal o meni. Če se prav spomnim, je napisal, da me je tisti črnuh kaznoval kot učitelj prvošolčka. Prokleti nakladač. Če bi kdaj v življenju kaj poštenega delal, potem ne bi takihle oslarij pisal.

TEX: Ah, ne pretiravaj. Jack je čisto v redu. Boš videl. Ni s srebrno žlico v ustih rojen tako kot drugi. On se je izkopal iz revščine ... tako kot midva.

TOMMY: Mah, o boksu ne ve nič.

TEX: Mu boš pa ti malo razložil.

NATAKAR: Lahko s čim postrežem, gospoda?

TOMMY: Eno pivo, prosim.

NATAKAR: Kakšno pa? Imamo nemško, irsko, poljsko ...

TOMMY: Eno v flaši.

NATAKAR (*malo zavije z očmi*): Se razume. Tudi za vas kaj, gospod? *Se obrne k Texu.*

TEX: Nič, hvala. *Natakar odide.* Jebemtiš, Tommy, a si že prebolel poraz? Moraš priznati, da te je kar pošteno ...

TOMMY: A zdaj boš pa še ti začel?! Saj si videl, da nisem bil v formi. Z Mickom sva pred borbo cele dneve visela po lokalih. Podcenjeval sem tistega črnuha, nič drugega.

TEX: Kaj pa vem. Meni si izgledal kar v formi.

TOMMY: Ah!

V bar vstopi Jack London. Elegantno oblečen, z kapo gatsby in cigareto v ustih.

TEX: Jack! Evo ga, fanta. Kje si hodil? Mater, te že dolgo nisem videl. *Mu z vso vnemo stisne roko in ga pošteno potrepnja po ramenu.* Naj ti predstavim, tole je ...

LONDON: Tommy Burns, rojen 17. junija 1881. Nekdanji svetovni prvak v težki kategoriji in edini bokсар, ki je ubranil naslov prvaka zunaj Združenih držav Amerike. *Seže Tommyju v roko.* Vaše dvoboje s Hartom in Johnsonom sem spremljal z religiozno vnemo. Enkratno! Enkratno!

Tommy ne reče nič. Nastane nerodna tišina.

TEX: Dajmo se tamle usesti. Da ne bomo stali tu kot kaki kandelabri. Saj se nama boš pridružil, Tommy, a ne?

TOMMY: Jaz še vedno nisem dobil svojega pira. Kaj pa dela ta kelnar? A še vedno kozarce glanca?

Natakar se oglasi izza šanka.

NATAKAR: Samo še trenutek, gospod, se opravičujem. Kar usedite se, vam prinesem k mizi. Kaj boste pa vi spili, gospod?

LONDON: Džin in tonik, prosim.

NATAKAR: Dobite takoj.

TOMMY: Pa še moj pir prinesi ... takoj!

Odidejo v separe in se usedejo.

LONDON: Jebemti, ampak tale promet zunaj je pa za popizdit. Odkar je Ford začel delati te črne pločevinke, si lahko vsak berač kupi avto. Kje boš pa ti to rajo naučil, kako se avto vozi? Skoraj bi me en povozil danes, malo je manjkalo ... da popizdiš.

TEX: Pusti Forda na miru, super avto je naredil. Sem ravno prejšnji mesec enega ženi kupil. Laufa kot urca. No, je pa res, da se je takoj naslednji dan v škarpo pred hišo zaletela. Niso ženske za volan. *Se zasmeji.*

TOMMY: Pivo!

NATAKAR: Ja, ja, že letim, gospod, samo še trenutek.

TOMMY: Prokleti mulc.

TEX: Hehe ... evo, že gre. Malo traja vse skupaj, ampak kozarci so pa spolirani, to pa moraš priznati, Tommy.

NATAKAR: Se opravičujem, gospodje. Danes je toliko dela, da komaj dohajam.

TOMMY: Saj smo edini gostje. Daj že sem ta pir, porkaduš. *Mu ga kar sam vzame s pladnja.*

NATAKAR: Rabite kozarec morda?

TOMMY: Ne, samo mir rabim.

Natakar postreže Jacku, se vljudno prikloni in odide. Ko je s hrbtom obrnjen proti gostom zavije z očmi in se namrdne.

TOMMY: Ne vem, kaj mi je, da hodim v tele snobovske klube.

TEX: Ah, pusti zdaj to, Tommy. Jack, sva se ravno s Tommyjem pogovarjala o dvoboju z Johnsonom. Saj ti si bil tam, a ne?

LONDON: Bil, bil, v prvi vrsti. To ni bilo lepo za gledati. Še dobro, da so policisti ustavili snemanje. Drugače bi morali do konca življenja gledati, kako je en zamorec poslal ... hm, belca v deželo sanj.

TOMMY: Koga? Kakšno deželo? Kaj spet klamfaš?! Saj sem prebral tisti tvoj članek. Se ti vidi, da nimaš pojma, o čem govoriš.

LONDON: Oh, pa kaj še, že od malega boksam. Že več kot dvajset dvobojev imam za sabo.

TOMMY: Da ne boš imel danes enaindvajsetega.

TEX: No, no, gospoda ... brez hude krvi, prosim. Tommy, moraš priznati, da ti jih je Johnson kar pošteno naložil.

JEFFRIES: Pa saj sem že rekel, da sem ga podcenjeval.

TEX: Hja, to je mogoče res. Ampak to sedaj nikogar več ne zanima.

LONDON: Johnson je izgledal imenitno. Gora od človeka in toliko mišic, da bi mu še Samson zavidal.

TOMMY: Kdo?

LONDON: Samson, iz biblije ... ni važno.

TEX: Posluš' ta, fanta. Tole, da je tale zamorec svetovni prvak, je enkratna priložnost za mastno zaslužiti. Kdo pa ne bi rad videl, da en belec namlati črnuha? Vsak bo pripravljen seči v žep za to komedijo.

LONDON: Težka bo Tex, težka. Johnson je kot mačka, sploh se ga ne da zadeti. Ne bi vedel za koga, ki ga lahko nokavtira. Edino morda ...

TOMMY: Ah, daj ne govori neumnosti, Sullivan bi ga z lahkoto par let nazaj. Ti zamorci so eni čisti posraneti, samo malo bolj pošteno ga mahneš, pa se userje.

TEX: Samo današnji boksarji niso iz istega testa kot Sullivan. Vsi so čisto pomehkuženi. Samo še po lokalih bi viseli, babe šlatali in se z avtomobili vozili.

LONDON: Sem slišal, da si je Johnson kupil ta novega mercedes simplexa. Baje ima 60 konjev, leti pa skoraj 100 na uro.

TEX: Kolk?

LONDON: Sto.

TEX: Da popizdiš. A je to sploh mogoče?!

TOMMY: Pa z belimi babnicami okoli postopa, sem slišal. Tega bodo tisti južnjakarji še na kako drevo obesili, preden bo leto naokoli.

TEX (*se zasmеji*): Ja, to bi mu sigurno izbrisalo tisti nasmeh iz ust. No, pustimo zdaj to. Kot sem rekel, fanta. To, da je črncet svetovni prvak, je enkratna priložnost za konkretno zaslužiti.

LONDON: Ja, v cajtnjih že povsod iščejo nekoga, ki bi ga lahko namlatil. »Veliki beli up« so poimenovali tega fantazijskega junaka, ki naj bi premagal »črno nevarnost«.

TOMMY: A tako pravijo? Kaj pa ti praviš? Saj si iz njihove črede.

LONDON: Kaj pa čem jaz reči. Jaz sem belec in naravno je, da hočem, da belec zmaga. Kar vprašajte Johnsona, če bi bil on gledalec dvoboja med belcem in črncem, za katerega bi on navijal.

TOMMY: Hja, ne vem, v zadnjem članku si tako hvalil tistega črnuha, da bi človek pomislil, da sta v sorodu.

LONDON: Črn ali bel. Zmagovalec je pa še vedno zmagovalec in to mu je treba priznati.

TEX: Nehajta že. Saj je jasno, da vsi iz iste biblije beremo. Enega rabimo, da namlati Johnsona, to je jasno. To bi bil dvoboj stoletja, to vama povem. Samo s tem enim dvobojem lahko postanemo milijonarji.

TOMMY: Saj ti si že, če prav vem. *Se zasmеji na glas.*

TEX: Pri današnjih davkih en milijon ni še za garažo kupiti zadost. Saj ti vse poberejo ti ... ti ... socialisti.

LONDON: Enakopravna razdelitev dobička je edina prava pot do sprave med sloji.

TEX: Ah, zdaj boš pa še ti začel. Se ti vidi, da si malo preveč bukl prežvečil. Vsak, ki ima kaj zdrave pameti v glavi, ve, da za dobro sočloveka noben ne bo šel križa nositi. No, pustimo zdaj to. Enega moramo najti za Johnsona.

LONDON: JIMA JEFFRIESA!! Ni drugega.

TOMMY Morda pa le nisi tako butast, kot izgledaš.

TEX: Ne kvasaj neumnosti. Saj veš, da Jim samo še krave pase in tisto svojo solato goji.

LONDON: Alfalfo.

TEX: Kaj?

LONDON: Tako se reče tisti solati.

TEX: Ni čudno, da si pisatelj.

LONDON: Saj sem že v svojem članku v New York Herald napisal, da se mora Jim vrniti in izbrisati Johnsonu nasmeh iz ust. A nobeden ne bere cajtngov več?

TOMMY: Sem videl članek ... pa sem nehal brati po prvem odstavku.

TEX: Za božjo voljo. Pa si sploh videl Jima zadnje čase? 50 kil se je zredil. Izgleda že kot eno od njegovih goved.

TOMMY: Ne skrbi ti za Jima. Niso kile važne, važno je srce.

LONDON: Jim je kot medved. Tak človek se rodi le enkrat v stoletju.

TOMMY: Jeffries je nepremagljiv.

LONDON: Kar povprašaj na ulici, koga si želijo videti v ringu zoper Johnsona, pa boš videl, kje je denar.

TEX: Natakak!

NATAKAR (*izza šanka*): Prosim?

TEX: Pridite malo sem, prosim.

NATAKAR: Takoj, samo še tale kozarec ...

TOMMY: TAKOJ!

NATAKAR: Se razume, gospod. *Zavije z očmi, odloži kozarec in stopi k mizi.* Kako lahko pomagam?

LONDON: Se opravičujem za kolega.

TOMMY: Ni potrebno.

LONDON: Samo eno vprašanje bi imeli za vas.

NATAKAR: Prosim.

LONDON: Kdo je najboljši bokсар na svetu?

NATAKAR: Jim Jeffries.

LONDON: Zakaj?

NATAKAR: Edini, ki je brez poraza.

LONDON: Ali mislite, da je boljši od Johnsona?

NATAKAR: Jim je neuničljiv. Zamorca bi namlatil kot za šalo.

LONDON: In bi šli gledat boks med Jeffriesom in Johnsonom?

NATAKAR: Za nič na svetu ga ne bi zamudil.

LONDON: Hvala vam. Tule ... to je za vas. *Mu stisne v roko bankovec. Natakār odide.* No, gospoda. Mislim, da je ljudstvo spregovorilo jasno in glasno. Kot sem dejal, Jeffries se mora vrniti iz svoje farme v Kaliforniji in izbrisati Johnsonu nasmešek z obraza.

TOMMY: Amen!

TEX: Res mislita tako ? Hja ... mogoče pa res.

LONDON: Kar se tebe tiče, je vse en hudič, kdo zmaga, važno je, da ljudje kupijo karte.

TEX: Jebemtiš, pa ti si res pametnejši, kot izgledaš. *Se zasmеji.* Prav imata, fanta. Gremo po Jima na tisto njegovo farmo solate. Mu je sigurno že dolgčas za popizdit tam sredi ničesar.

TOMMY: Evo, to je beseda. Gremo!

LONDON: Natakār, še en džin in tonik, prosim!

Luči ugasnejo. Ko se zopet prižgejo, Tex, Jack in Tommy stojijo pred preprosto vaško kmetijo. Z vilami v rokah prikoraka Jim Jeffries.

TEX: Bogdaj, Jim. Kako gre?

JEFFRIES: Ooo ... lejga, Tex. Kakšen kšeft je pa tebe sem prinesel?

TEX: Kšeft? Ne vem, o čem govoriš. Malo smo prišli na obisk, to je vse ...

JEFFRIES: Daj no daj, res je, da sem dobil kar nekaj udarcev v butico, ampak čisto butast pa tudi še nisem. Ti še na sekret ne greš, če se ne da s tem kaj zaslužiti.

TEX: Ne seri ga, Jim. Saj veš, kako rad sem na podeželju. Povej no, kako kaj življenje?

JEFFRIES: Moje? Odlično! Lucerna raste kot plevel in moja Frida se zna tudi obrnit v kuhnji, kot vidiš. *Se potreplja po trebuhu.*

TOMMY: Vidim, vidim ... jebemtiš, Jim, kaj si si prašiča okoli pasu zavezal?

JEFFRIES: Ooo, lejga, Tommy! A ti si tud tle? Tebe pa nisem videl že od ... hja, odkar te je neki zamorc nokavtiral v Avstraliji. Jebemtiš, je bilo odlično posneto, samo konec filma se je nekje izgubil. *Se zasmеji na ves glas.* A si že prišel k sebi?

TOMMY: A, daj no mir. Nekaj so mi v pijačo zamešali. Cel tisti dan se mi je vrtelo v glavi ...

JEFFRIES: Da ni bilo od udarca? *Se zasmеji.* No, malo te hecam. Brez zamere.

TOMMY: Nobene zamere ni, Jim. *Potreplja Jima po trebuhu.* Samo, da si pa tole reč tule pridelal, si se moral pa pošteno nagarati.

JEFFRIES: Prav nič. Samo žlico sem rabil za to in še prav v veselje mi je bila ta rabota.

TEX: A takole izgleda ta prepelika?!

JEFFRIES: Kaj?

TEX: Ta solata tule. *Pokaže s prstom nekam daleč stran.* A ni prepelika?

JEFFRIES: Kaka prepelika?

TOMMY: Prepelica je ptič.

TEX: Aha. No, kako se ji že reče.

JEFFRIES: Lucerna! Poglejta, kako raste. Kot plevel. Še zalivati jo je komaj treba. Naslednje leto sem mislil posaditi še ...

LONDON (*se odkašlje in pogleduje Texa*): Khm, khm ...

TEX: Aja, no pardon. Sem pozabil predstaviti. Jim, tole je Jack. Najboljši pisatelj pod soncem. Kar on napiše, še prepelice berejo.

JEFFRIES: Joj, pa ne še en novinar. Teh sem že sit do konca.

LONDON: Jaz pišem v glavnem kratke zgodbe, knjige in ...

JEFFRIES (*ga ne posluša*): Gremo, fantje, vam malo razkažem svojo farmo. Je ni hitro take.

TEX: Kaj je pa tu za razkazovati? Saj kamorkoli človek pogleda, raste samo tole zelje.

JEFFRIES: Jebemtiš, tebi se pa vidi, da samo še po salonih visiš in koktejle piješ.

TOMMY: Jim, poslušaj.

Priteče mala deklica.

DEKLICA: Gospod Jeffries, gospod Jeffries ... naš King se je spet stepel s sosedovim psom. Zdaj ga pa drži v gobcu in ga noče spustiti.

JEFFRIES: Nič ne skrbi, Marta. Teci v kuhinjo po kos klobase in mu jo pomoli pod nos, pa ga bo hitro spustil.

DEKLICA: Ampak me čisto nič ne posluša, če mu kaj rečem.

JEFFRIES: Ne skrbi, klobasi bo prisluhnil. No, teci že ...

DEKLICA: Že grem!

JEFFRIES: Jebemtiš, tak pohleven pes, da bi še lopovom pomagal iz hiše nosit, ko pa zagleda sosedovega pudla, mu pa kuj pade megla čez oči in je divji kot ris.

TOMMY: Tudi mi imamo eno klobaso zate, Jim. Eno, da boš malo spustil iz gobca tole svojo solato.

JEFFRIES: Kaj? Kako klobaso?

LONDON: Jacka Johnsona!!

Jeffries Jacka niti ne pogleda in se dela, da ga ni slišal.

TEX: Saj si sigurno gledal zadnji dvoboj. Kaj pa ti rečeš na vse to?

JEFFRIES: Na kaj?

TOMMY: Ne delaj se butastega, Jim. Dobro veš, kaj. Na to, da nas je tisti črnuh osramotil pred celim svetom.

LONDON: In še televizijskimi kamerami povrh.

JEFFRIES: Ja, res te je pošteno namlatil. Sem pa slišal, da si ga podcenjeval in da sploh nisi treniral, kot se gre.

TOMMY: Točno tako. Če bi imel še eno šanso, bi igrala druga muzka.

LONDON: Ali si bil v formi ali ne, je zdaj čisto vseeno, bil si premagan pred očmi celega stvarstva in še desetih kamer povrh in to je vse, kar šteje.

Jeffries se še vedno dela, kot da ga ni.

TEX: Poslušaj, Jim. To je bila res sramota. Za našo raso gre, Jim, no ... za belce. Kdo ve, kje se lahko to vse konča, če si zamorci kar naenkrat začnejo domišljati, da nas lahko namlatijo.

JEFFRIES: Ja, ja ... pogledjte, vse to je mogoče res. Ampak, po pravici povedano, me te stvari res ne zanimajo več. Komaj si še pogledam kak boks. Pridite, vam raje razkažem svojo farmo.

TOMMY: Pusti že to farmo na miru, Jim. To so resne reči.

JEFFRIES: Pejte, vam malo razkažem.

Jeffries zakoraka stran in trije obiskovalci mu obotavljajoče sledijo.

JEFFRIES: No, pogledajte ... na temle polju sem prvič posadil alfalfo. Takole, malo za hec. Me je zanimalo, kako bo pognala. *Kaže s prstom nekam v daljavo.* Pa se je odlično prijela in sem se odločil, da jo na vseh poljih nasadim. Cena je kar solidna, po 10 dolarjev dobim za tono. Tule sem pa potem postavil hleve in ...

TEX: Jim, za božjo voljo. A ti ni dolgčas cele dneve gledati, kako tale zelenjava raste?

JEFFRIES: Ne, prav nič.

LONDON: Najboljšega boksarja vseh časov prav gotovo še kdaj srbijo pesti.

JEFFRIES: Fantje, nekako imam občutek, da niste tu samo zaradi svežega zraka. Dajte no, dajte, izpljunite že, kaj vas matra.

TEX: Dvoboj stoletja, Jim! Dvoboj stoletja nas matra!

JEFFRIES: Kakšen dvoboj, za božjo voljo?

TOMMY: Med tabo in Jackom Johnsonom, Jim.

JEFFRIES: Jaz da bi še kdaj boksal?! Saj ste nori. Če bi vas zdajle moja Frida slišala, vam še jaz ne bi mogel pomagati. Tudi slišati noče nič več o boksu, jaz pa tudi ne, po pravici povedano.

LONDON: Ti si ... *Jeffries ga pogleda mrko izpod čela.* Ehm, vi ste edini, ki lahko izbrišete nasmeh z Johnsonovih ust. Cel svet bi poročal o tem, to bi bil dogodek stoletja.

Nastane neprijetna tišina.

TOMMY: Poslušaj, Jim. Ti moraš popraviti tole krivco, ki se mi je zgodila. Ti si naše zadnje upanje. Belci moramo stopiti skupaj in pokazati, kdo je gospodar v hiši. Kdo ve, kaj si bodo ti črnuhi drugače začeli domišljati. Še tebi bodo začeli pametovati, kako moraš solato saditi ... no, alfalfo.

TEX: Za tak dvoboj ti z lahkoto zrihtam kakih sto tisočakov, Jim ... sto tisoč ... Kar predstavljaš si, koliko solate lahko posadiš za ta denar. Toliko, da je vse krave sveta ne pojejo.

JEFFRIES: Pa saj ste skisano vino pili fantje. Pa a ne vidite, da nisem več v formi.

TOMMY: Ne buče valit, Jim. Oba dobro veva, da lahko z malo treninga namlatiš kogarkoli. Saj še nisi star. Koliko jih pa imaš? Komaj petintrideset.

JEFFRIES: Ne vem, fantje, če je to dobra ideja ... koliko si rekel, Tex?

TEX: Sto tisoč, Jim, in potem še sponzorji in televizijske pravice. Bogatejši boš kot angleška kraljica, Jim.

LONDON: Je ni umetnine na svetu, pa naj bo to proza, poezija, slika ali skulptura, ki bi lahko pritegnila toliko zanimanja kot dvoboj med najboljšim belim in črnim boksarjem sveta.

JEFFRIES: Ne vem, fantje. Tole vse skupaj mi malo smrdi.

K Jeffrisu priteče mala deklica.

DEKLICA: Gospod Jeffries, gospod Jeffries, ali se boste borili z gospodom Johnsonom?

Luči se ugasnejo. Žaromet osvetli prodajalko časopisov.

PRODAJALKA ČASOPISOV: Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!! Novica dneva!! Jim Jeffries se bo pomeril za naslov svetovnega prvaka v boks s črncem Jackom Johnsonom. To bo dvoboj stoletja! Preberite si vse o tem v današnjem Philadelphia Evening Telegraphu!!!

Žaromet osvetli Jacka.

JACK: No, pa so ga našli. Tega, ki bo povrnil upanje in samozavest beli rasi. Ne vem sicer, zakaj jim manjka samozavesti, saj so gospodarji vse zemlje, vsega denarja in vseh zakonov v državi, a zgleda, da jim to ne zadostuje, želijo imeti tudi dokaz telesne prevlade nad črnim človekom ... ta pa se ne kaže nikjer jasneje kot v dvoboju med dvema posameznikoma. No, pa vstopimo v ta nori svet predsodkov in rasizma, kšeftov in zabave ... vstopimo v svet, ki ga je treba doživeti, da ga lahko spoznaš, ki ga je treba videti, da lahko vanj verjameš. Vstopite v ta nori svet ... v moj svet.

DVOBOJ

Za prikaz grandiozne kulise dvoboja in primernega vzdušja naj se na zadnjo steno gledališča projicira stadion z množico gledalcev, med dvobojem pa zvočno predvaja vzklike publike, napovedovalca in komentarje Jima Corbetta. Ves čas ob ringu sedi Jack London in dela zapiske v svojo beležnico.

NAPOVEDOVALEC: Dragi gledalci, drage gledalke, dobrodošli v Renu v Nevadi. NAPOČIL JE ČAS ZA DVOBOJ STOLETJA!!! Za naslov svetovnega prvaka v težki kategoriji se bosta pomerila najboljši boksar vseh časov, še neporažen in edinstven Jim Jeffries ... *Publika navdušeno vzklika.* ... in trenutni svetovni prvak Jack Johnson iz Galvestona v Teksasu. *Publika se ne zgane.*

Naj pa, preden začnemo, pozdravim še nekaj naših imenitnih gostov. Tule ob ringu sedi legendarni William Moldoon ... *Publika vzklika od navdušenja* ... poleg njega pa sedi guverner Nevade, spoštovani gospod Denver Dickerson ... *Publika se ne zgane* ... ki je velikosrčno omogočil, da se dvoboj odvije v tem čudovitem mestu in na tem enkratnem stadionu. Prosim en aplavz za guvernerja Dickersona. *Publika malodušno zaploska.* Ob ringu pa ste prav gotovo opazili tudi Gentelmana Jima Corbetta, enega najboljših boksarjev tega stoletja. En aplavz, prosim, za Jima. *Publika navdušeno zaploska.* Jim, vstanite, prosim, da vas publika vidi. *Še bolj navdušen aplavz.*

V ring bi povabil sodnika današnjega dvoboja, enkratnega in edinstvenega Teeeeeeexa Ricarda. Gospod Ricard je tudi organizator današnjega dvoboja. Prosim za en velik aplavz za gospoda Ricarda! *V ring vstopi Tex in pomaha publiki, ki ga navdušeno pozdravi.*

Napočil je čas, dragi gledalci in drage gledalke! Čas za dvoboj, na katerega ste tako dolgo čakali. ČAS JE ZA DVOBOJ STOLETJA!!! Kot vidim, se ringu že približuje branilec naslova, gospod Jack Johnson. Jack meri 188 centimetrov, tehta 88 kilogramov in si je pridobil naslov svetovnega prvaka, ko je premagal Tommyja Burnsa v avstralskem Sydneyju. Jack Johnson je bil pred tem tudi svetovni prvak v težki kategoriji črnskih boksarjev.

#

V ring vstopi Jack. Nasmehan in dobre volje maha gledalcem in prijateljem v publiki. Jackov širok nasmeh vedno znova pokaže njegove zlate zobe, ki se kar bleščijo v vročem poletnem soncu. Publika se ne odzove, le tu in tam se zasliši kak žvižg. Jack sleče plašč in se postavi v svoj kot.

Sedaj pa vidim, da se ringu že približuje največji bojevnik vseh časov. *Publika završi.* V ring bo ravnokar vstopil izzivalec. James Jeffries meri 187 centimetrov, tehta 102 kilograma in v njegovih triindvajsetih dvobojih še ni bil poražen.

V ring vstopi Jim in publika završi. Jim se drži zelo resno in se ne zmeni za nikogar. Stopi v svoj kot in si sleče plašč. Gledalci kar osupnejo in začnejo glasno vzklikati, ko zagledajo njegovo mišičasto telo.

Jack in Jim se nekaj časa razmigujeta vsak v svojem kotu.

TEX: No, gremo, fanta! Prosim, pridita sem v sredino ringa. *Jim in Jack prideta vsak iz svojega kota.* Prosim, da se držita mojih navodil in se borita pošteno. Ko rečem stop, prosim, takoj prekinita boj in počakajta, da vama dam spet komando za začetek.

JACK: Oho, gospod Tex, to ste pa lepo povedali. Koliko dvobojev ste že sodili do zdaj? Enega? Skupno s tem! *Se glasno zasmеji.*

TEX: Zdaj ni čas za te neumnosti. Kot sem rekel. Prosim vaju za fer boj, drugo se bomo pa že zmenili. No, gremo. Podajta si roke.

Jack iztegne roko, a Jim se ne zgane. Jack se na široko nasmehne.

TEX: V redu je. *Tex visoko dvigne roko in počaka, da se oglasi zvonec, nato pa zamahne in dvoboj se prične.* Borba!

Jim in Jack se sprva previdno opazujeta in le tu in tam malo zamahneta proti nasprotniku, nato pa se Jim kar naenkrat z vso močjo zapodi v Jacka. Ta ga objame in se na široko nasmehne.

JACK: Počasi, počasi, gospod Jim. Saj imava še cel dan čas.

Jim se izvije iz objema in kot mačka zopet začne krožiti okoli Jacka. Zasliši se glas Jima Corbetta.

CORBETT: On bi se malo tepel, Jim.

JACK: Na to pa lahko staviš. *Takoj ko izreče te besede, nekajkrat silovito udari Jima.* Je bilo v redu, gospod Corbett?

Borca se znajdetata v klinču in Jack z nasmehom na ustih z eno roko maha v smeri Corbetta, z drugo pa objema Jima.

Borba se nadaljuje in borca se vsak po nekajkrat zapodita v nasprotnika, nakar se vedno objameta v klinč in Tex ju le s težavo spet spravi narazen. Ko se nasprotnika enkrat zopet znajdetata v klinču, Jack pogleda proti novinarjem in reče:

JACK: Napišite, fantje, da Jack dobiva prvo rundo! Takole nekako bo šlo tudi naprej. V petnajsti rundi pa si zavežite vezalke, takrat bo šlo zares.

TEX: Narazen fanta. To ni srednješolski ples.

Jim ga poskuša udariti, a Jack se spretno umakne.

JACK: Ne me priganjati, gospod Jim, slišite? Da ne bo prehitro konec. Ljudem je treba dati malo šova.

Boj se nadaljuje, dokler ne zazvoni zvonec za konec prve runde. Preden se Jack obrne in gre v svoj kot, po hrbtu prijazno potreplja Jima.

Zasliši se zvonec za pričetek naslednje runde.

TEX: Gremo! Borba! Z roko zamahne med obema borcema.

Jack in Jim nadaljujeta. Jimu enkrat uspe spreten napad in zadane Jacka v glavo. Publika glasno vzklika od navdušenja. Jack pa se nasmehne in začne mahati publiki ter se pretvarjati, da je bil aplavz namenjen njemu.

CORBETT: Tako ja, tako je treba, Jim!

Kakor hitro Corbett izgovori te besede, Jack z nekaj udarci tako obdela Jima, da se ta kar malo zamaje.

JACK: Ste videli to, gospod Corbett?

Dvoboj se nadaljuje. Jim se še vedno brez pravega učinka zaletava v Jacka, ta se ob vsakem Jimovem napadu spretno izmakne in ga objame v klinč ali pa ga z enim ali dvema udarcema drži na razdalji.

CORBETT: Zamorca je strah, Jim. Kar poglej ga.

Jack to sliši in Jima trikrat pošteno udari.

JACK: Res je, gospod Corbett. Strah me je kot zajca.

CORBETT: Pojdi raje domov babnico vahtat.

JACK: Kmalu, gospod Corbett. Sem ravno malo zaposlen.

Jack še nekajkrat pošteno mahne Jima, ga objame v klinč in s širokim nasmehom na ustih pomaha Corbettu.

Borba se še nekaj časa nadaljuje, nato pa se zasliši zvonec za konec runde. Borca se razideta, a preden gresta vsak v svoj kot, se Jack široko nasmehne Jimu in on se nehote nasmehne nazaj, ko ugotovi svojo napako, pa hitro spet naredi resen obraz in gre v svoj kot.

Zasliši se zvonec za pričetek naslednje runde in borba se zopet prične. Jim še naprej poskuša streti odpor Jacka, a neuspešno.

JACK: Tule me udarite, gospod Jim. Tule! *Jack pokaže na svoj bok.*

Jim se zapodi vanj in ga poskuša udariti sprva v glavo, nato pa ravno tja, kamor je pokazal Jack.

JACK: Haha ... tako ja.

CORBETT: Zakaj ne narediš nekaj, črnuh?

JACK: Sem preveč posran, da bi kaj naredil. Preveč posran. Tako kot vi, gospod Corbett. *Se na široko nasmehne.*

Boj se nadaljuje.

JACK: *Se, medtem ko sta borca v klinču, ozre nekam v publiko. Oho, tudi vi ste tu, gospod London. Danes pa bo kaj za napisati. Še par rund počakajte, do petnajste. Potem pa napišite »Jack Johnson se je boril kot tiger in zmagal ... z zlatim nasmehom na ustih«. Se tako široko nasmehne, da se vidijo vsi zlati zobje.*

Dvoboj se še nekaj trenutkov nadaljuje, nato pa zazvoni zvonec. Borca gresta ponovno vsak v svoj kot. Luči se le za kratko ugasnejo in nato zopet prižgejo.

TEX: Gremo, fanta! To je petnajsta runda. Brez nizkih udarcev, prosim, in brez nepotrebnega objemanja. Ajde, borba! *Z roko zamahne med obema borcema in boj se prične. Jim se na začetku runde še kar dobro drži, nato pa mu začenjajo pojemati moči. Jack ga prične pošteno mikastiti.*

JACK: Kako kaj gre, gospod Jim? Vidim, da ste že malo zmatrani. A narediva malo pavze?

Jim se s preostanki moči zažene v Jacka, ta pa mu jih nekaj tako krepkih naloži, da se Jim še komaj drži pokonci. Iz publike se sliši glas:

»Govorite z njim Corbett.«, *a Corbett ne reče nič.*

JACK: Tole bo malo bolelo, gospod Jim. Malo stisnite zobe, kot pri zobarju. Bo hitro mimo.

Jack napade Jima in vse kaže na to, da bo dvoboja ravnokar konec.

Iz publike se zasliši:

»Ne pustite, da ga črnuh nokavtira, ne pustite, da ga črnuh nokavtira!«

Jack z dvema močnima levima krošjema podre Jima na tla. Jim se opira na vrvi in se poskuša postaviti pokonci. Ko Jack zopet poskuša napasti Jima, mu to prepreči Tex. Jim se zopet postavi na noge in Jack ga ponovno tako močno udari, da Jim zleti skozi vrvi in skoraj pade z ringa. Ob tretjem nokavtu Tex borbo prekine. Množica preneha vzklikati in sliši se le še tiho šumenje razočaranih pogovorov.

Ugasnejo se vse luči, le en žaromet osvetljuje Jacka.

JACK: Enega največjih borcev vseh časov so pregovorili, da se vrne v ring in se bori za naslov svetovnega prvaka, in to le zato, da bi zadovoljil nepotešljivo potrebo po predsodkih, sovraštvu in ljubosumju. Globoko obžalujem to stanje duha, ampak bil sem odločen, da ubranim svoj naslov in s tem dokažem, da sem ga bil vreden.

Luči se ugasnejo in žaromet osvetli Jacka Londona, ki še vedno sedi ob ringu.

LONDON (*si zapisuje in ob tem na glas govori*): Ponovno je Johnson premagal izbranega predstavnika bele rase. In tokrat najboljšega izmed vseh. Kot vedno je bila to za Johnsona le igra. Dvomim, da bi Jim v svoji najboljši formi lahko pospravil tega izjemnega črnca iz Teksasa, tega človeka večnega nasmeha, tega kralja borcev in nakladačev. Johnson je čudež. Nihče ne razume njegovega večnega nasmeha. Celotna zgodba tega dvoboja je zgodba tega nasmeha. Kar še nikdar ni uspelo kakemu drugemu boksarju, je danes uspelo Johnsonu, zmagati, z ničemer bolj uničujočim kot le z nasmehom.

Luči se ugasnejo.

CABARET DE CHAMPION

Luč osvetli le prodajalko časopisov.

PRODAJALKA ČASOPISOV: Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!! Novica dneva!! Zaradi zmage Jacka Johnsona so izbruhnili rasni nemiri v Washingtonu, New Yorku, Filadelfiji in drugih mestih. Devetnajst črnuhov in pet belcev je bilo ubitih v divjih rasnih spopadih. Berite več o tem v Philadelphia Evening Telegraphu!

Luči se prižgejo. Imenitno opremljen in zakajen bar z glasno poskočno jazz glasbo. Na stenah kot v kaki galeriji visijo slike modernih umetnikov in velika slika Jacka Johnsona. Za mizo sedijo Jack in njegovi prijatelji. Jack ima ob vsaki strani eno belo dekle, ki jo objema okoli pasu in se kot po navadi na široko smeji.

GEORGE: Si slišal tisto, Jack? V Houstonu je nekdo na tramvaju enemu od naših prerezal vrat, samo zato, ker ga je slišal navijati zate.

JACK: Pa saj se jim je že čisto zmešalo. Saj fant ni bil kriv za to, da Jim ne prenese moje levice. *Dvigne levo pest in nakaže udarec.*

GEORGE: Več kot dvesto ranjenih in dvajset mrtvih je zaradi te tvoje levice. A ga nisi mogel malo bolj nežno uspravat?

JACK: Več kot petnajst rund se mi ni dalo čakati. Saj bi ga že v prvi, a predstavljam si kak cirkus bi zganjali šele takrat. Ta svet je čisto nor, George. Čisto nor. Saj je le boks, samo en butast šport. Dvajset mrtvih! Neverjetno.

GEORGE: Boljš, da zmagamo in nekateri od nas umremo, kot pa da smo poraženi in vsi preživimo.

JACK: Pa jebemtiš, George, saj ti si poet. A ni to lepo povedal, Sue?

LUCILLE: Ime mi je Lucille!

JACK: Pardon. Da me ni tisti Jim res prevečkrat po butici lopnil?! No, pa saj je vseeno. *Se glasno zasmjeji.* Važno je, da si tu, moj vrabček. *Uščipne Lucille v rit, da kar poskoči, nato pa jo poljubi.*

BELLE: Kaj pa jaz?

JACK: Kaj je s tabo?

BELLE: A mene pa ne boš kušnil? Sem mislila, da sem jaz tvoja edina. Zdaj pa tole babnico sabo privlečeš.

JACK: Belle, moja Belle, saj veš, da si ti zame edina na svetu. A kaj čem, ko pa imam toliko ljubezni v sebi. Ljubezen pa je treba deliti med ljudi, ali ne piše tako v bibliji?

GEORGE: Nisem prepričan, da je Jezus govoril o taki ljubezni, kot jo ti deliš. *Se zasmjeji.* Od njegove se ne faše sifilis.

JACK: A zdaj boš pa še ti začel. Na čigavi strani si?

GEORGE: Počasi, počasi, Jack. Saj veš, da na tvoji, vedno. A vedet morš, da to, da si jim namlatil Jima, ti bodo še mogoče oprostili, ampak to, da jim pa šlataš njihove bledolične babnice, pa nikoli. Kaj ko bi zamenjal tile dve beli golobici za par malo bolj ... potemnelih.

JACK (*jezno*): Nikoli več! Črne babnice so mi povzročile že toliko gorja, da je čudno, da sem sploh še živ. Sicer pa to, s komer se jaz družim in s katero jaz ... *uščipne Belle tako, da ta poskoči in zavpije* ... to, se nikogar ne tiče!

GEORGE: No, no ... pomiri se, champ. Saj nisem tako mislil. Se mislil le ...

JACK: Dobro vem, kaj si mislil. Vsi ste isti. Vsi najbolje veste, kaj je najboljšo za Jacka Johnsona. Ampak požvižgam se na vas. Samo Jack Johnson ve, kaj je zanjga dobro. Ni dolgo tega, ko sem bil še čisto navaden črnuh na ulicah Galvestona. Zdaj pa sedim v svojem klubu in sem svetovni prvak v boksu. O tem naj pišejo časopisi in o tem naj snemajo filme!

GEORGE: Pazi, da ne boš mrtev svetovni prvak v boksu. Dvajset nedolžnih duš je že v nebesih zaradi tvoje zmage, če dodajo še enaindvajsetega črnuha, se verjetno ne bodo prav nič sekirali. Pa naj bo ta svetovni prvak v boksu ali pa ne. Njim je to čisto vseeno.

JACK: Ah, nehaj že, George. Nisi plačan, da razmišljaš. Raje prinesi še kaj pijače. Kaj pijete, punce?

LUCILLE: Jaz bi en manhattan.

JACK: Pa ti, ljubica?

BELLE (*se kuja*): A zdaj ji boš pa še pijačo kupoval, tej, tej ... kur...

JACK: No, no, moja Belle, Bellisima. Brez slabe volje, prosim, saj veš, da v Jackovi družbi noben ne ostane žejen. Kaj boš pila, moja golobica?

BELLE: Še eno margarito bom.

JACK: George, daj reci kelnarju še za en manhattan in eno margarito, jaz bom pa en pir pa še sebi kaj naroči.

GEORGE: Ok, bom. KELNAR! ENO MARGARITO, EN MANHATTAN IN DVA PIRA!!!

JACK: Od tle se znam tudi jaz zadreti, George. Saj nismo na štacjonu. To je lokal na nivoju. Tu se ne deremo kot na gradbišču.

GEORGE: Od kdaj si pa ti tako fin ratal champ?

JACK: Če se bomo obnašali kot trotli, nas ne bodo nikoli jemali resno. Tudi mi imamo svojo kulturo, svoje umetnike, intelektualce ... kar poglej si Henry Tannerja ... v tanajboljših galerijah bi razstavljal, če ne bi bil naš. Zakaj pa misliš, da je šel v Francijo? Ker tu pri nas je vseeno, kaj znaš, dokler nisi prave barve, si za njih vedno le navaden ... črnuh. *Jack gleda besno kot ris.*

LUCILLE: Meni se prav dopade tale barva. *Ga začne božati po obrazu.*

Jack se ponovno na široko nasmehne in ji nekaj zašepeta v uho. Lucille se na glas zasmеji.

BELLE: Poberi, se prasica!

JACK: No, no ... nikar tako. Danes se ne bomo šli teh iger. George, stopi do šanka in prinesi pijače.

GEORGE: Že grem, champ! *Odide.*

JACK: Moji puncici. Saj se ne bosta prepirali danes, kajne?

BELLE: Si rekel, da me ljubiš, da sem tvoja muza, tvoja edina ...

JACK: Seveda si, golobica moja. Vse to je res. Samo, saj me poznaš ... tule se bomo najprej lepo imeli, potem gremo pa k meni v hotel in ...

BELLE: Kar sam pejt ... s to tvojo ...

JACK: Belle, Belle ... nehaj. *Jo objame in poljubi, ona pa se izmika.*

BELLE: Isti si kot vsi drugi ... lažnivec.

JACK: Lucille, pojdi pogledati, kje je George s temi pijačami, da jih ne bo vseh sam spil.

Lucille odide.

JACK: Poslušaj, Belle. Vse, kar sem ti obljubil, bom izpolnil. Ampak saj veš, da imam rad punce. To si vedela že od začetka.

BELLE: Sem mislila, da boš nehal. Si rekel, da se bova poročila.

JACK: Kar sem rekel, bom tudi naredil.

BELLE: Kdaj pa?,

JACK: Zdaj ni pravi čas za poroko, saj veš. Kar poglej, kak cirkus zganjajo zaradi mene, če jim podstaviva še poroko, se jim bo zmešalo. Bodo še več naših pobili. Počakajva še malo, kmalu, boš videla. Do takrat pa ne zganjaj preveč cirkusa okoli kake frišne. Saj veš, da mi nič ne pomenijo.

BELLE: Če me do spomladi ne poročiš, grem, da veš.

JACK: Vse se bo še uredilo, boš videla. Evo ga, kje si se pa ti zataknil? Sem že mislil, da si dezertiral.

George in Lucille se vrmeta k mizi.

GEORGE: Daj nehaj! Sem se ravno z enim pri šanku zgovarjal. A si slišal ta novo novico?

JACK: Stare novice ja niso več novice. *Se na glas zasmеji.* Ne, nisem, povej!

GEORGE: Okoli filma se zdaj pričkajo.

JACK: Kakega filma?

GEORGE: Filma o dvoboju med tabo in Jimom.

JACK: Kaj se pa grejo?

GEORGE: Prepovedati ga hočejo.

JACK: Zakaj pa? No, saj mi ni treba povedati, saj vem, zakaj.

LUCILLE: Zakaj?

JACK: Zato ker v filmu ni padel ta pravi fant.

GEORGE: Se bojijo, da če bo preveč naših videlo, kako si namlatil Jima, da bo še več nemirov. Da bo prišlo do upora.

JACK: Morda je pa čas za to.

GEORGE: Ti bi bil lahko vodja, tebe bi poslušali.

JACK: Ne, ne, to ni zame. Jaz sem bokсар. Revolucije naj vodijo kar drugi. Ne dam se na križ prubit. Sem lahko srečen, da me že v Renu ni kdo ustrelil. Saj si slišal, kaj so govorili?

GEORGE: Kaj?

JACK: Da bo v publiku nekdo s puško, ki bo, če nokavtiram Jima, poskrbel, da je ne odnesem s celo kožo.

GEORGE: Ja, to sem pa slišal. Tudi jaz sem se bal, champ, da te bodo pospravili.

JACK: Imam občutek, da bodo že našli kak način. Če ne v ringu, pa izven. Zgodba o Jacku Johnsonu se še piše. Ampak jaz pišem tudi svojo zgodbo in ta je malo drugačna od njihove. Moja ima happy end.

V tem trenutku prileti fotograf in zasveti se bliskavica.

GEORGE: Mater mu ... od kje se je pa ta prikazal. Daj mi kamero, proklet dihur...

George steče za fotografom.

CELLINE: Joj, pa ja ne bo to prišlo v cajtnge. Če me mama vidi, me fenta.

JACK: Ne bo v časopisih, ne skrb.

Luči se ugasnejo.

TRETJE DEJANJE

Luč osvetli le prodajalko časopisov.

PRODAJALKA ČASOPISOV: Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!! Novica dneva!! Jack Johnson v svojem lokalu ponovno ujet v družbi belih prostitutk! Oblasti so ga obtožile čezmejnega zvodništva in nemoralnega spolnega vedenja. Berite več o tem v novem Philadelphia Evening Telegraphu!!!! *Luč ugasne.*

Luč osvetli Jacka.

JACK: Iskanje »belega upa«, ki me bo premagal v ringu, ni bilo uspešno. Proti meni so se kopičili predsodki in nekateri podleži, razburjeni, ker sem prvak, so se odločili, da če me ne bodo ukrotili na pošten način, me bodo pa na nepošten.

Le nekaj let prej je bil sprejet Mannov zakon, ki je prevažanje žensk preko državnih meja, »z namenom prostitucije, razuzdanosti ali za kateri koli drug nemoralen namen«, razglasil za kaznivo dejanje. Zakon je bil tako splošno napisan, da so sodišča menila, da kriminalizira tudi številne oblike prostovoljnih spolnih dejanj. Kmalu pa so ga varuhi morale uporabljati kot orodje za politično preganjanje mene in drugih.

»Prepovedano je prevažanje žensk preko meja za kateri koli nemoralen namen«, hja, predstavljate si lahko, kdo je določal, kaj je moralno in kaj ne. *Luči se ugasnejo.*

Luči se prižgejo in osvetlijo Lucille, ki sedi za sodniškim odrom v prostoru za priče. Na odru ni nikogar drugega. Glasovi sodnika, tožilca in odvetnika se slišijo z različnih strani odra.

TOŽILEC: Gospodična Cameron, ali ste petega septembra skupaj z obtoženim Johnom Arthurjem Johnsonom preživeli noč v Palmer Hotelu?

LUCILLE: Ne, nikdar nisem bila z Jackom tam.

TOŽILEC: Imamo priče, ki lahko potrdijo, da so vas videle tistega dne z obtoženim pred ravno tem hotelom. Še vedno trdite, da niste tam preživeli noči z obtoženim?

LUCILLE: Z Jackom sva šla večkrat na sprehod po ulicah Chicaga.

TOŽILEC: Gospodična Cameron, ali drži, da ste imeli z obtoženim v obdobju med majem in septembrom lanskega leta neprimerne spolne odnose, za katere ste prejeli plačilo?

LUCILLE: Z Jackom sva le prijatelja. Nikdar nisem imela z njim odnosov, o kakršnih govorite.

TOŽILEC: Gospodična Cameron, opozarjam vas, tu ste pod prisego, v primeru krivega pričanja vam grozi zaporna kazen, tega se zavedate?

LUCILLE: Govorim po resnici.

TOŽILEC: Še enkrat vas bom vprašal. Ali ste z obtoženim imeli spolne odnose, za katere vam je ponudil plačilo?

LUCILLE: Jack in jaz ...

ODVETNIK: Ugovor! Priča je že odgovorila na to vprašanje.

TOŽILEC: Priča še ni odgovorila na vprašanje, ali je imela spolne odnose z obtoženim izven omenjenega obdobja.

SODNIK: Ugovor zavrnjen. Priča naj odgovori na vprašanje.

LUCILLE: Jack in jaz nikoli nisva imela takih odnosov.

TOŽILEC: O spolnih odnosih vas sprašujem, gospa Cameron, ne kakršnih koli odnosih. Ste imeli spolne odnose z obtožencem ali ne?!

LUCILLE: Ne.

TOŽILEC: Gospodična Cameron, vi torej trdite, da vas obtoženec že mesece vodi na sprehode po Chicagu in se vas kljub temu še nikoli ni nespodobno dotaknil?

LUCILLE: Še nikoli.

TOŽILEC: Lepo vas prosim, gospodična Cameron, saj nas imate za norca. Gospodična Cameron, ali drži, da ste se lani aprila z obtoženim v Milwaukeeju usedla na vlak in skupaj odpotovala v Chicago, in to z namenom, da skupaj živita v razmerju, za katerega bi vi prejeli mesečno plačilo?

LUCILLE: To ne bo držalo. Jacka sem spoznala šele tri mesece potem, ko sem že bila v Chicagu.

Luči se ugasnejo.

Luči osvetlijo prodajalko časopisov.

PRODAJALKA ČASOPISOV: Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!! Novica dneva!! Jack Johnson je oproščen vseh obtožb in je objavil zaroko z glavno pričo v postopku, gospodično Lucille Cameron.

Luči se ugasnejo.

Luči osvetlijo Jacka.

JACK: Res je, z Lucille sva se poročila. A s tem se moje težave niso končale. Šele začele so se. Tožilec Harry Parkin se je odločil, da me bo dobil pa naj stanel kar hoče. Ni trajalo dolgo in že je poskusil znova. Belle, moja draga Belle, ni ga hujšega požara, kot ga lahko zaneti ranjen ženski ponos.

Luči se ugasnejo.

Luči se prižgejo in osvetlijo Jacka, ki sedi za sodniškim odrom v prostoru za priče. Na odru ni nikogar drugega.

TOŽILEC: Poškodbe gospe Belle Schreiber so bile posledica udarcev vaših rok, kajne?

JACK: Ne.

TOŽILEC: Povzročili ste jih vi, kajne?

JACK: Ne, ne.

TOŽILEC: Poškodbe so bile posledica vaših udarcev v gledališču Pekin, tukaj v Chicagu ,kajne?

JACK: Ne.

TOŽILEC: Ali je niste odnesli iz gledališča in spravili v avtomobil ter odpeljali v bolnišnico Washington Park, potem ko ste jo pretepli?

JACK: Ne, ne.

TOŽILEC: Gospodično Schreiber ste pretepli večkrat, kajne?

JACK: Nikoli v življenju.

TOŽILEC: Ali se spomnite, da ste jo enkrat premikastili s ključem za popravilo avtomobila?

JACK: Nikoli v življenju.

TOŽILEC: Tega niste nikoli naredili?

JACK: Nikoli.

TOŽILEC: Pravite, da niste?

JACK: Pravim, da ne, odločno ne.

TOŽILEC: In ji naredil modrico na boku! Pretepli ste jo tako pošteno, dokler ni postala črna in modra!

ODVETNIK: Spoštovani gospod sodnik, tožilstvo ribari v kalnem. Gospod Johnson je že večkrat rekel, da gospodične Schreiber ni nikoli udaril, če tožilstvo v nedogled ponavlja ene in iste obtožbe, te ne bodo postale nič bolj resnične. Poleg tega to ni predmet obtožbe. Tu smo zaradi obtožb po Zakonu o prepovedi posredovanja pri prostituciji.

TOŽILEC: Tožilstvo poskuša prikazati karakter obtoženega, spoštovani sodnik.
Luči se ugasnejo. Ko se zopet prižgejo, je v prostoru za priče Belle.

TOŽILEC: Gospodična Schreiber, a drži, da vam je obtoženi plačal karto za vlak od Pittsburgha do Chicaga?

BELLLE: Drži, seveda drži. To je bilo samo par dni potem, ko se je Jack vrnil v Chicago. Jack mi je rekel, da me ljubi in da bova za zmeraj skupaj in da ...

SODNIK: Gospodična Schreiber, prosim, odgovarjajte le na zastavljena vprašanja.

BELLE: Ja, samo morate vedeti, kako je do vsega tega prišlo. Jaz in Jack sva bila ljubimca že od ...

SODNIK: Gospodična Schreiber, ne bom vas več opozarjal. Prosim, da odgovarjate le na vprašanja, ki vam jih zastavi tožilec. Razumete?!!

BELLE: Ja ... porkaduš, saj tu človek še povedati ne sme do konca, kar misli.

SODNIK: Zato se pa tej ustanovi reče sodišče in ne bar, gospodična Schreiber. Gospod Parkin, nadaljujte, prosim.

TOŽILEC: Torej potrjujete, da vam je obtoženi kupil karto od Pittsburgha do Chicaga?

BELLE: Ja, Jack mi je vedno kupil karto, če sem to hotela, samo da me je lahko videl. Veste, ko sva ...

SODNIK: Gospodična Schreiber!

BELLE (*nejevoljno*): Ja, kupil je karto.

TOŽILEC: S kakšnim namenom vam je obtoženi kupil karto za vlak?

BELLE: S kakšnim namenom? Z namenom, da se lahko usedem na vlak in odpeljem v ...

TOŽILEC: Ne, ne ... gospodična Schreiber, nisem mislil tako. Kakšen je bil namen vašega potovanja v Chicago? Kaj si je obtoženi obetal od vašega obiska?

BELLE: Kaj si je obetal? Belle zna poskrbeti za svoje fante. Še noben ni šel potr domov po eni urici z Belle. Jack je bil od hudiča, da vam povem ... nenasiten ... ampak, ni bil še rojen bik, ki ga Belle ne bi ukrotila ... zapomnite si to. *Smeh v dvorani.*

TOŽILEC: So bile spolne usluge torej del vašega druženja z obtoženim v Chicagu?

BELLE: To lahko dvakrat rečete.

TOŽILEC: Gospodična Schreiber, ali ste mnenja, da vam je obtoženi kupil karto za pot v Chicago z namenom, da bo z vami imel spolne odnose?

BELLE: Hja, samo za to, da mu bom peglala pa prala, mi je sigurno ni kupil. *Smeh v dvorani.*

SODNIK: Prosim, gospa Schreiber, odgovorite z da ali ne.

TOŽILEC: Torej, naj ponovim vprašanje?

BELLE: Ni treba. Ja, seveda mi jo je kupil zato. Še nisem srečala moškega, ki bi mi dal 75 dolarjev le za to, da bi z mano igral bridž.

TOŽILEC: Torej trdite, da vam je teh 75 dolarjev nakazal z izrecnim namenom, da bo lahko z vami v Chicagu imel spolne odnose?

BELLE: Ja.

TOŽILEC: Tožilstvo nima več vprašanj.

ODVETNIK: Gosodična Schreiber, ali drži, da ste le nekaj dni, preden ste odpotovali v Chicago, po telefonu poklicali gospoda Johnsona in ga prosili za finančno pomoč?

BELLE: Za finančno pomoč? Ne vem, kaj mislite.

ODVETNIK: Za denar. Prosili ste ga za denar, ker ste bili v finančnih težavah. Ali to drži?

BELLE: Ja, poklicala sem ga in kaj potem?

ODVETNIK: Ali drži, da je bil gospod Johnson tako prijazen in vam je poslal 75 dolarjev, da vam je tako pomagal iz vaših težav?

BELLE: Nekaj denarja mi je res poslal.

ODVETNIK: Ali je gospod Johnson, preden vam je poslal denar, kadarkoli v zameno od vas zahteval spolne usluge?

BELLE: Rekel mi je, naj grem v Chicago in da se dobiva pri Grahamu.

ODVETNIK: Ponavljam vprašanje, gospodična Schriber ... ali je gospod Johnson rekel, da od vas zahteva spolne usluge v zameno za denarno pomoč v višini 75 dolarjev ... za denarno pomoč, za katero ste ga sami prosili?

BELLE: Rekel, rekel ... ali vi tudi svojo ženo vedno vprašate, preden jo naskočite?

SODNIK: Gospodična Schreiber! Tu smo na sodišču, prosim, da se izražate primerno.

BELLE: Kaj pa sem rekla tazga? Kako pa vi temu rečete?

SODNIK: Spolni odnosi lahko rečete, gospodična.

ODVETNIK: Gospodična Schreiber, ali drži, da vam je gospod Johnson po prihodu v Chicago omogočil, da ste si najeli stanovanje in vam dal denar, da ste ga primerno opremili?

BELLE: Ja, tam sem potem delala.

ODVETNIK: Z delala verjetno mislite, da ste sprejemali stranke, katerim ste nudili spolne usluge za denar?

BELLE: To je moj poklic. Nič ni narobe s tem. Nikar ne vihajte nosu nad mojim poklicem. Tudi precej vas finih riti v haljah je že bilo pri meni. Tudi kak sodnik.

SODNIK: Ne ta sodnik. *V dvorani se zasliši smeh.*

ODVETNIK: Nihče ni rekel, da je kaj narobe s tem, gospodična Schreiber. Toda ali drži, da gospod Johnson od vaših dohodkov, ki ste jih ustvarili v tem stanovanju, ni zahteval niti penija?

BELLE: Sva drugače poravnala. *Smeh v dvorani.*

ODVETNIK: Prosim, da odgovorite na vprašanje. Ali je obtoženi za usluge, ki ste jih nudili v stanovanju, za katerega je plačeval gospod Johnson, zahteval kaj denarja?

BELLE: Ne. Samo ...

ODVETNIK: Hvala, nimam več vprašanj.

SODNIK: Hvala, gospodična Schreiber, ste oproščeni.

BELLE: Samo še tole bi rada povedala ... Jack ...

SODNIK: To bo vse, gospodična Schreiber. Prosim, da zapustite prostor za priče. *Belle odide.*

Luči se ugasnejo.

Luči osvetlijo prodajalko časopisov.

PRODAJALKA ČASOPISOV: Izšel je novi Philadelphia Evening Telegraph!!! Novica dneva!! Svetovni prvak v boksu Jack Johnson je obsojen na leto in en dan zapora ter na denarno kazen v višini 1000 dolarjev. Berite več o tem v novem Philadelphia Evening Telegraphu!!!!

Luči se ugasnejo.

Jack stoji sam sredi odra. Oder je v temi, le Jack je osvetljen.

JACK: Takole jim je končno uspelo najti pot, da se me znebijo. Želeli so mi dokončno izbrisati nasmeh z ust ... moj nasmeh jih je dražil ... jim bom dal vedeti, da se kljub vsemu rasizmu, grožnjam in nizkim udarcem, s katerimi so mi postregli, ne bom predal ... še naprej bom ostal človek z vero vase in z vero v sočloveka ... še naprej bom hodil po svoji poti. Po poti ponosnega človeka, ki si ne pusti od nikogar diktirati, kako naj živi in s kom lahko spi.

Zakon, po katerem so me obsodili, sploh še ni bil v veljavi tistega dne, ko se je moja Belle usedla na vlak in odpotovala v Chicago. Ampak to jih ni ustavilo. Če bi bil kriv zločina, katerega so me obtoževali, bi pogoltnil grenko zdravilo brez besede, toda prizadeli so me ti predsodki soljudi ... mojih sodržavljanov ... kako so le lahko bili tako pokvarjeni in kruti.

Kot sem spoznal, je potrebno le malo razlogov, da človek zasovraži sočloveka ... druga vera, drug jezik ... druga barva kože že zadostujejo. A ravno tako malo je tudi potrebno, da drug v drugem najdemo prijatelja ... prijatelja, s katerim delimo isto zemljo, iste tegobe in isto srečo ... bogati ali revni, izobraženi ali neuki, beli ali črni ... razlike med nami so veliko manjše, kot se zdijo.

Luči se ugasnejo.

Luči osvetlijo Jacka Londona.

LONDON: Jack Johnson je čudež. Nihče ne razume tega človeka, ki se nenehno smeji. Zgodba njegovih borb je zgodba o njegovem nasmehu. Če je kdaj koli živel borec, ki je lahko premagal nasprotnika samo z nasmehom, potem je to bil Jack Johnson.

Kje je sedaj junak, ki se mu upa zoperstaviti, ki mu bo pogledal v njegove svetleče oči, mu izbrisal nasmeh z obraza in zavezal ta njegov ostri jezik?

Na oder v temi eden po eden prikorakajo Tommy, Hugh, Jim, Lucille in Jack. Žaromet osvetli vsakega posebej.

TOMMY: Premagal bom Jacka Johnsona ali pa moje ime ni Tommy Burns!!!

HUGH: Tommyjevo rojstno ime je bilo Noah Brusso.

JEFFRIES: Nikoli ne bi mogel premagati Johnsona. Nisem ga mogel zadeti ... v tisoč letih ga ne bi mogel.

LUCILLE: Jaz sem bela ženska in vsa moja mizerija je izviralala iz poroke s črnim moškim. Tudi črnci so me sovražili.

JACK: Razlike med nami so veliko manjše, kot se zdijo.

KONEC

© Borut Marter

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.